

Igaz, hogy a főváros e tekintetben mindig elől jár, azonban a vidéken sincsenek külön állapotaik.

Itt is terjed a kór, a nyavalya, amely hovatovább több- és több áldozatot követel. A szülés neve a legkülönbözőbb jellegekben nyilatkozik. A gyermekek csavarognak, télenkednek, lopnak, csalnak, fajtalankodnak stb.

A kétes helyek, korcsmák tele vannak a szülött gyermekekkel.

Kiesselnek mindenféle gonoszított, sőt még a gyilkosságtól sem riadnak vissza. Nincs szívük, nem ismernek szeretetet, könyörületet. Nemrég Budapesten egy kilenc éves fiú egy hat éves fiút belelökött a Dunába, aki a Dunaparton játszadozott. A fiú odavesszett. Számtalan ehhez hasonló eset olvassunk a lapokban. S hányat nem olvasunk, amikről csak a rendőrség tud? Várhatjuk-e ezektől társadalmunk egészséges fejlődését? ott, ahol ily bomlasztó, rothasztó elemek, tényezők vannak, a nemos hajtások is elpusztulnak.

A háboru utáni idő sokat, igen sokat kíván tőlünk. Mindenkit be kell állítanunk a *becsület* munka körébe. El kell osztanunk a szülés surlódó, akadékoskodó energiáit. Mert jegyezzük meg, hogy minden erő bontak, vagy fejlesztet, aszerint, hogy mily irányban, minőségben van kiművelve. Mi okozza a szülés terjedését?

Dante pokláinak öfödik fejezete foglalkozik az „anima malnata“-val, vagyis a rosszul született lélekkel. Minden társadalomban vannak a rosszul született lelkek, ide tartoznak természetesen a *szülés csiréjét* hordozó lelkek is. A rossz, vagy a jó hajlam a veleszületés eredménye. Ezek csak az alkalmas talajra várnak, hogy tovább fertőzzenek, vagy fejlődjenek.

A háboru idő eléggé kedvez a szülés terjesztésének és terjedésének. A gyermekek több *szabadságot* élveznek; *megszalt* a *gye*lem a szülői házban. A családés a háboruban van, vagy elesett, fogságba került. Az anyára hármaszalt a *család*fenntartás és a *gyermeknevelés feladata*. De mindkettőt nem bírja elvégezni. A gyermeknevelés háttérbe szorul. Az iskola nem tudja a mulasztásokat pótolni, nem tudja a gyermeket *olyton* figyelemmel kísérni, ellenőrizni. A gyermek szabad idejében bekerül az „anima malnata“ bűvös körébe. Ez a környezet csakhamar megfertőzi a jó gyermek lelkét is, de különösen azt, aki amugy is az erre való hajlamosságát örökölte. Baj, hogy az *istó*ák *taluszufollak*, nem lehet a gyermek lelkét elemenni, a bajt felismerni. A *tanítók száma* is csökkent. Sok helyütt a *nőtanítók* helyettesítik a *férfi-tanítókat*. A *tanító*ó nem tudja azt a *figyelmet biztosítani* az iskolában, melyet a *fiúk* nevelése szül. Ezek az okok mindmegannyian a szülés terjesztői.

Mi tehát itt a teendő?

Első teendőnk a *baj megelőzése*, a második teendő a *baj orvoslására* irányul. Adjunk munkát a gyermekeknek, a munka a legjobb óvóeszer. A budapesti iskolák a tavasszal, nyáron és az őszi hónapokban *kertgazdasággal foglalkoztak*. A gyermekek *regg*lítő-estig dolgoztak a telepen. Ez a munka a mindennapi keresettség juttatta a gyermekeket; növelte az élelmi cikkeket a megóvta a gyermekeket a szülés különböző nemétől, fajtától. Igen sok munkaterületet találunk, ahol a gyermek ereje, munkaképessége érvényesülhet és értékesülhet. Fő, hogy foglalkoztassuk a gyermeket. A léha élet minden rosszra készíteti őt. A falusi gyermekeknek elég munkája akad

a ház körül és a mezőn. Másképp áll a dolog a városi gyermeknél. A városi családnak nincsenek munkaterületei. Ezért minden város szerezen munkaterületeket, iskolakerteket, a munka nélküli gyermekek számára. Ide kell terelni minden télenkedő, csavargó, földülő, szülött és szüléssnek indult gyermeket.

Szabolovszky István.

Éjjel.

Az este Jókainak „Öreg ember nem vén ember“ c. regényét olvastam. Elmult már 11 óra, mire letettem a könyvet. Időnkint kívülről behallatszott a helyőrző szava: „Post! Kőben végítve egy-egy dörmögéssel: „Mért nem szől? Ki az?“ (Ez az ember, — a félredrétás elkerüléss végzett írom, nem engem őriz ilyen mérgesen, hanem jelenleg nálamnál értékeesebbet — a szénát.)

— Szegény öreg (t. i. Jókai)! Ez is rácsfolt regényre. Amit másokról oly fényesen beszél, hogy öreg ember igocis vén ember, azt saját magára elfelejtette alkalmazni. Ő: is utóleré a székszíri igazság, hogy „könyvben húszak jó tanácsot adni, mint beállni huszonegyediknek és a jó tanácsot végrehajtani.“

Szóval boszankodtam. Lévn a boszankodás itt a harctéri életem egyedül megengedett élvezete a halandó embernek.

Lehotott már éjfé, mire a'udtam. Újabb szokásom, hogy este az ágyat a dekung közepére tetetem. Igaz, hogy olyan így, mint a ravatal, de nagyon praktikus. Nincs az a tolvaj, aki titokban bejöhessen. Mert ha kinyitja az ajtót, rögtön olda'ba végja az ágyat s vele engem. A másik háson meg ez, hogy egér, menyét és hasonló csúldok egész nyugodtan gyakorolathatnak mellettem. Az én olympusi magaslomat nem bírják megmászni. (Soha gondoltam volna, hogy Galicziába kell jönnöm azért, hogy „biztos pozíciót“ szerezzek magamnak!)

Javában alszom. Kopognak.

— Ki az?

— Szűcs! Súlyos sebesültet hozunk.

— Rögtön, öregem! Csak az ajtót ne nyissa ki, mert fejdőt.

Meggyújtom a gyufát. Három óra. Kihúzó az asztal alól a bakter-lámpást, meggyújtom. Két perc alatt készen vagyok. Zsebbe teszem a stóát és az utolsó kenetes szelencét.

— Minő lövése van?

— Fejörvés.

Kint ropog a tavasszi fagyban megkeményedett sár. Köröskörül fehérílenek a nyirfák.

— Hol van?

— Itt az uton, a hordágyon.

Odáérek. A lámpással bevilágítok az arcába. Fata, szöke gyerek. Feje fehér kötésben. Lehajlok hozzá és kérdem:

— Magyar, szlovák, deutsch?

Arczamai rángatoznak a fájdalomtól s halkán nyögi:

— Magyar.

— Ne téj semmitől, fiam! Da nem tudjuk, hogy mi lesz veled, azért jó lesz, ha le'ki ügyeidet rendbe hozod.

— Igat! — sóhajtja lassan, minden jajszó nélkül.

Az embereknek intek, hogy menjenek távolabb. Itt lépésnyire megáll a négy sebesült-szállító. A lámpásokat lábuk mellé rakják. A sapkát levelezzik. A deszkával rakott uton fel-fellobban a lámpások tünyelve, mint az életnek imbulgoló lángja.

Letérdelenek a sebesült mellé az útra. Rámemeli szemét.

— Csak röviden feleli, fiam: igen, nem! Meggyóntatom. Aztán felállók. Mondom a feloldozás szavait. Felédek az ég. Gyönyörű éjjel: tiszta ég fényes csillagokkal. Megcsuklik a szavam, mert hirtelen eszembe jut, hogy ennek a szegénynek es az utolsó csillagos éjszakája. Folytatom: „ego te absolve.“

Majd keresztalokban megjelölöm a szent kenettel a szemét, sápadt ajkát, véres keszt. . .

Következik az apostoli áldás. Arca nyugodtabb. Szemében könnyek. S nézi ő is a csillagos eget. Végig simitom bakított fejtét. — Bizál fiam! A jó Isten veled lesz. — Jöhetnek! — szólok az embereknek. — Egyenesen az Anstálthoz!

Fölveszi a négy ember vállra a hordágyat és úgy vezik az élt, mint a koporót. Keményen döng a deszka-út a lépések alatt. Kisebbedik a lámpások lángja.

S én ott állok az uton egy darabig. Nézek utánok. Vajjon mit gondolhat a szegény gyerek, amint hanyatt fekszik a hordágyon s felnéz az égre? Kire gondol? Az anyjára, a falujára, vagy az Istenre, akiből készült? Ez már *haza* falát! . . . Hídeg fut rajtam végig. Most veszem észre, hogy papucs van csak a lábamon. Fölveszem a lámpást s ballagok odum felé a nyíra erdőszélén. A hegy mögött kattog egy-egy géppuska, a fényesórók hosszú ívből röpkörik a rakétákat. Toppított morajjal hallik az utának robbanása.

— Pos!!

Felelem a lámpást. Bevilágítok az ör arcába s szó nélkül megyek dekungomba.

Jókai könyve ott fekszik az asztalon. De most nem zavar az a gondolat, hogy az öreg ember vén ember-?

Előjtem a lámpást. Becsavarokozom a pokrócba, magamra teritem a katonaköpenyt s úgy érem, hogy aki sirni tudnék. . . Min? Tán azon a gyerekem, aki üvegesed szemmel nézi a csillagokat? Tán azokon, akiket eltemettem és el fogok még temetni? Vagy valamennyiünkön, akik az áldozatok szomorú esztendeiben születünk? . . .

Itt igazán éjjel van.

Porubszky Géza.

A hadifoglyok levelezése.

A belügyminiszter igen fontos rendeletet küldött a vármezye aligánájához. Több ízben tapasztaltam, hogy a hatóságok a Hadifoglyok Gyámoltó és Tudósító Hivatalól kapott értesítést, a mely oroszországi magyar hadifoglyok haláláról szól, kiméletlenül tudatja a hozzátartozókkal. Gyakran megcsik pedig, hogy egyes elhálíhrak nem bizonyulnak valóknak s ilyen kétes esetekben a szegény anyák és hitvecek leutaznak Budapestre és ott próbálnak tudakozódni. Szigorú köteleességív tessi tehát a hatóságok, hogy ha ilyen halálhírt kapnak, eöb győződjenek meg, vajjha csakugyan azonos-e a halottnak jelentett fogoly a maga közösségből hadbavonult katonnal s ha erről győződtek, kiméletlenül tudassák a gyászhírt a hozzátartozókkal. Ha ellenben nem bizonyos a személyazonosság, úgy a jelentést küldjék vissza a Hadifogly Hivatalnak.

Egyben kössék lelke az érdekeltekek, hogy ilyen esetben ne utasgassanak Budapestre, mert a Hivatal úgy sem tud többet a foglyok sorsáról, mint a mennyit írásban elküldött.

Ráter ozután a rendelkezten a belügyminiszter a hadifoglyok levelezésére. Megállapítja, hogy az oroszok magyar cenzurájának hiányossága és az orosz hadügyi kormányzat kevés lelkiismeretessége folytán a pétervári cenzurán minden képzeloletet felülmúló mennyiségben gyűlték össze szegény hadifoglyainkhoz írott levelek, a melyek előreláthatólag sohasem kerülnek már feloldozás alá, hanem meg fogják őket semmisíteni. Estér van az, hogy a hadifoglyok hónapokon keresztül hiába írják baba a leveleket. Ezen a bajon csak úgy lehet segíteni, ha mindenki kéthetenként csak egy levelezőlapot ír a hadifoglyába, az is röviden a legszükségesebb közlendőkké, mert így nem fog annyit levél az orosz cenzurán összegyűlni és könnyebb lesz a kézbesítés.

Adakozzunk a Vöröskereszt Egyletnek.

Kiadó lakás.

Emeleti lakás, 3 utca és 1 udvari szoba, bérbeadó. Bővebbet **Boleman** gyógyszerárban, Léván.

KATONA SÓSBORSZESZ.

Legjobb, nagyon erős sóborszesz. Kis üveg 1 K 30 f. dupla üveg 2 K 20 f. Ezt kérjék mindenütt! A hol nem kapható, oda postán 10 kis vagy 6 nagy üveget tizenhárom koronaért küld ingyen ládában a készítő

KATRENYÁK JÁNOS
gyógyszerész ZSARNÓCZA.

Kiadó üzlet.

Léván a Kazinczi- és Széchényi utcák sarkán levő uradalmi épületben 2 üzlethelyiség 1917. január hó 1-től bérbeadó. Bővebb felvilágosítás a lévai uradalmi irodában nyerhető.

Iskola vagy iroda szolgának ajánlkozik. Cim a kiadóhivatalba.

Pezsződugót

használtat, de nem töröttet, 40 fillérért veszünk darabonként. Küldhető előzetes tudakozódás nélkül utánvétellel.

Uj palack-dugókat

minták előzetes beküldése mellett a legmagasabb árban veszünk

Frommer Testvérek

Budapest, Teréz körút 23.

Vége a kávéhálynak.

Keverjen egy pohár tejbe egy kávéskanálnyi **Fischer** féle pótkávé és édesítse meg egy kocka cukorral. Kitűnő ízű, tápláló reggelihez jut és a cukorral is takarékoskodott. A **Fischer**-féle **Folyékony pótkávé** kapható nagyban a: **Fischer**-féle **Folyékony Pótkávé r. t. központi eladási irodájában. Budapest. I. Atlós ut. 22-24-26-28 sz. Telefon: 10-22.** Kicsinyben minden jobb fűszerkereskedésben.

Jótállás a biztos eredményért

Törvényesen védve

Reitter Oszkár

nagybecskereki ny. főkapitány és fajbaromji tenyésztőnek nagyszerű találmánya a

„P A T K A N I N”

Patkányirtó-szer, (nem mérge) mely emberre és háziállatokra nem ártalmas és felülmúl minden más irtószert.

1 doboz ára 3 korona

mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. Minden dobozhoz használati utasítás van mellékelve. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle nagyságú gazdaságban hány adag használendő, kérésre ingyen küld a **PATEKININ** gyár egyedüli elarusítója a Torontáli Agrárbank Részvénytársaság, Nagybecskereken.

LEGJOBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS!!

KERN TESTVÉREK

FÜSZER-, GYARMATÁRU- ÉS VASNAGYKERESKEDÉSE

ALAPÍTOTT 1861.

LÉVÁN.

TELEFON SZÁM 14.

Legjobb fűszer- és csemegeárak. Naponta friss felvágottak. Főtt prágai sonka, teavaj. Legjobb minőségű kávék „Gloria” pörkölt kávé különlegesség. Csemegebor, likőr, cognac, pezsgő stb. Virág-, konyhakerti- valamint mezőgazdasági magvak.

Vasárak és konyhafelszerelési cikkek.

alumínium, sphinx, zománcozott lemez és öntöttvas konyhaedények modern háztartási cikkek. Villamos főzőedények, forralók és vasalók

GAZDASÁGI CIKKEK:

Ásó, kapa, lapát, csákány, aczélvilla, fűrész, ojtókés, metszőolló, ágfűrész, tömlő, szivattyu, vízmentes ponyva, gépszij gyári áron.

Összes kerti, mezőgazdasági, méhészeti és tejgazdasági szerszámok.

Építési anyagok: cement, gipsz, mennyezet nád, vasgerendák, horganyozott sodronyfonat kerítés nagy raktára.

KNAPP DAVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33.

Léván.

Telefon szám: 33.

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktáram céljára épült házamban nagy választéku állandó gépkiállítás van berendezve

Hazai gyártmányu gépek:

Ganz-féle motorok minden nagyságban Hopferr és Schrantz gőzcséplő készletek, eredeti Mellichar-féle vetőgépek, Bacher-féle ekék és talajművelő eszközök valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek Világhírű **RAPID** láncoskutat.

Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése és felállítása jutányos árakban.